

Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń
Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

STRATEGIA 2020

... ratując życie, zmieniamy sposób myślenia

Wersja skrócona

Wstęp

Strategia 2020 stanowi podstawę dla planów strategicznych poszczególnych Stowarzyszeń Krajowych. Ramy te tworzą dynamiczny proces, który odpowiada na zmieniające się okoliczności. Strategia motywuje naszych członków, wolontariuszy, pracowników i sympatyków do kreatywnego i innowacyjnego zaangażowania w jej praktyczną realizację. Stanowić to będzie ważny wkład w zmiany, jakich pragniemy dokonać. Co dwa lata na Zgromadzeniu Ogólnym, Międzynarodowa Federacja będzie przedstawiać raport dotyczący postępów implementacji Strategii, w celu monitorowania jej systematycznego wdrażania. Przegląd cząstkowy przeprowadzony zostanie w 2015, a końcowy w 2019.

1. KIM JESTEŚMY

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca jest obecny na całym świecie zarówno w miastach, wioskach, naszym najbliższym otoczeniu, jak i w ludzkich sercach i umysłach. Jesteśmy powszechnie postrzegani jako „dobro publiczne” – dostępne dla każdego i w każdym miejscu w celu zapobiegania i łagodzenia ludzkiego cierpienia. Wszystko co robimy i mówimy, wypływa z naszych Podstawowych Zasad: *humanitaryzmu, bezstronności, neutralności, niezależności, dobrowolności, jedności i powszechności*. Zasady te, podparte są wspólnymi wartościami dotyczącymi *integralności, partnerstwa, różnorodności, przywództwa i nowoczesności*, determinującymi sposób naszej pracy.

Opracowując *Strategię 2020* opieraliśmy się na osiągnięciach ubiegłego dziesięciolecia. Zmodernizowaliśmy naszą organizację, poszerzyliśmy zakres uczestnictwa, rozwinęliśmy sieć wolontariatu, zwiększyliśmy przejrzystość finansową i rozbudowaliśmy relacje partnerskie. Ponadto aktywnie działamy przy zapewnianiu wsparcia społecznego, umożliwianiu społecznościom polepszenia stanu zdrowia oraz zmniejszaniu podatności na skutki sytuacji kryzysowych.

Jednocześnie dostrzegamy potrzebę rozwoju w kilku dziedzinach, dlatego też postanowiliśmy poszerzyć zakres i jakość naszego działania poprzez:

- ⇒ zapewnianie ogólnej, uproszczonej strategii kierującej pracą Międzynarodowej Federacji, w tym krajowych i międzynarodowych działań Stowarzyszeń Krajowych;
- ⇒ większą specjalizację Stowarzyszeń Krajowych w obszarach pomocowych;
- ⇒ zwiększenie uwagi na nasze działania rozwojowe, idące w parze z dobrze rozwiniętymi już działaniami niosącymi pomoc w przypadku klęsk;

- ⇒ bardziej efektywne wykorzystanie możliwości współpracy;
- ⇒ otwarte i bezpośrednie mówienie o potrzebujących i pokrzywdzonych;
- ⇒ zharmonizowane w całej Federacji systemy planowania i zarządzania wynikami;
- ⇒ funkcjonujący w całej Federacji system kierowniczy.

2. CO ROBIMY

Cel strategiczny 1:

Ratowanie życia, ochrona źródeł utrzymania oraz usprawnienie reagowania na skutki klęsk i katastrof

Każda pomoc humanitarna musi być proporcjonalna do skali wydarzenia oraz powinna brać pod uwagę społeczno-ekonomiczne uwarunkowania. W pierwszej kolejności musi być skierowana do najbardziej potrzebujących i dostarczana w sposób umożliwiający poszanowanie ich godności.

Bycie integralną częścią lokalnych społeczności pozwala nam rozumieć ich potrzeby, słabości i możliwości. Systematyczne zarządzanie w sytuacji klęski i katastrofy zakłada gotowość do niezwłocznego działania przez przeszkolonych i zorganizowanych wolontariuszy. Dotyczy również utrzymywania zapasów najbardziej potrzebnych zasobów oraz zapewniania skutecznej logistyki i komunikacji. Zasadnicze znaczenie dla ratowania życia ludzkiego, ochrony dobytku i źródeł utrzymania mają systemy wczesnego ostrzegania. Ponadto, reagowanie na klęski i katastrofy uwzględnia pomoc medyczną, żywność, wodę i zapewnienie dobrze wyposażonych punktów sanitarnych. Pomagamy w przywracaniu kontaktów rodzinnych wszędzie tam, gdzie zostały one zerwane. Koordynujemy również organizację tymczasowego schronienia.

Szybkie ustabilizowanie sytuacji kryzysowej pozwala na zmniejszenie jej negatywnych skutków. Nasza pomoc ma na celu zapobieganie dalszym zniszczeniom i stratom, odtworzenie systemu podstawowych świadczeń, ochronę zdrowia, zapewnienie wsparcia psychologicznego, przywrócenie źródeł utrzymania oraz zaopatrzenie w żywność.

Oczekiwane skutki strategicznego celu 1:

- ✓ Rzeczywista gotowość do działania, szybka reakcja na pojawiające się zagrożenia.
- ✓ Obniżona liczba ofiar śmiertelnych, strat, szkód oraz innych ujemnych skutków klęsk i katastrof.
- ✓ Sprawna rekonstrukcja funkcjonowania społeczności po klęskach i katastrofach.

Cel strategiczny 2:

Zapewnienie zdrowego i bezpiecznego życia

Nasze działania związane z promocją zdrowia mają na celu zmniejszanie podatności na zagrożenia, zarówno poszczególnych osób jak i całych społeczności. Podwyższenie oczekiwanej długości życia, zmieniające się modele przyrostu naturalnego, nierówność społeczna płci oraz trendy związane z zachowaniami społecznymi, ekonomicznymi i osobistymi przyczyniły się do znacznych zmian w modelu występowania chorób. Obecnie przesuwają się one w kierunku schorzeń niezakaźnych. Do 2020 r. głównymi przyczynami śmierci, chorób i niepełnosprawności będą: choroby serca, wylew, depresja, wypadki drogowe, trauma w wyniku przemocy i konfliktów, choroby układu oddechowego, komplikacje okołoporodowe, gruźlica, infekcja HIV i choroby biegunkowe. Częstotliwość zapadania na malarię i inne choroby zakaźne zmniejszy się, ale wciąż pozostanie znacząca w krajach biedniejszych. Ponadto pojawiać się będą nowe wirusy i inne organizmy powodujące choroby, mające potencjał do

wywołania epidemii i pandemii. Dlatego też nasze działania priorytetowe będą realizowane w oparciu o dominujące wzorce zdrowotne biorąc pod uwagę następujące założenia:

- Staramy się zwiększyć dostęp społeczeństwa do podstawowych i publicznych świadczeń zdrowotnych, w tym podczas nagłych wypadków.
- Wspieramy lepszą opiekę zdrowotną.
- Promujemy działania sprzyjające podstawowym czynnikom środowiskowym i społecznym, które determinują dobre zdrowie.

Aby zmniejszyć ryzyko katastrofy należy współpracować ze społecznościami w celu zidentyfikowania zagrożeń – naturalnych występujących lokalnie i spowodowanych przez człowieka, oraz zrozumieć w jaki sposób dana społeczność jest na nie podatna.

Głównymi przyczynami katastrof są ekstremalne zjawiska pogodowe oraz degradacja środowiska - obydwie czynniki mające związek ze zmianami klimatycznymi. Nasze dostosowywanie się do zmian klimatycznych polega na oszacowywaniu zagrożenia klęskami oraz dopracowywaniu i wzmacnianiu tradycyjnych metod postępowania wobec ich skutków, odpowiadających poszczególnym kontekstom środowiskowym.

Oczekiwane skutki strategicznego celu 2:

- ✓ Polepszony stan zdrowia zarówno jednostek jak i całych społeczności, oraz bardziej zintegrowane publiczne systemy opieki zdrowotnej.
- ✓ Zmniejszona podatność na zagrożenia naturalne i wywoływane przez człowieka.
- ✓ Większe poparcie społeczne dla ochrony środowiska naturalnego.

Cel strategiczny 3:

Promowanie integracji społecznej oraz kultury pokoju i niestosowania przemocy

We wszystkich społecznościach są grupy ludzi – często ukryte – które nie mogą korzystać z dóbr ogólnodostępnych dla większości społeczeństwa. Takimi grupami osób mogą być kobiety, ludzie starsi, nosiciele wirusa HIV, chorzy i niepełnosprawni, sieroty i ubogie dzieci, bezdomni, ofiary handlu ludźmi lub osoby przesiedlone, uchodźcy i inni migranci, ludzie różnych orientacji seksualnych, członkowie grup mniejszościowych, osoby podlegające niebezpiecznym praktykom kulturowym. Wiele z tych osób może być poddawana przemocy, nadużyciom i wykorzystywaniu.

Opowiadamy się za szerszym zrozumieniem oraz bardziej praktycznym stosowaniem naszych Podstawowych Zasad. Promujemy integrację społeczną. Wspieramy umiejętności komunikowania, mediacji oraz pokojowego łagodzenia sporów. Aktywnie przeciwstawiamy się wszelkiego rodzaju uprzedzeniom, a jednocześnie namawiamy do tolerancji i szacunku dla różnych poglądów.

Zacynamy od siebie. Zgodnie z podstawowymi zasadami i wartościami humanitarnymi staramy się, by zespoły i sposoby pracy poszczególnych Stowarzyszeń Krajowych odzwierciedlały różnorodność i specyfikę danego państwa.

Promujemy dialog międzykulturowy, oraz zgodność w obrębie i między społecznościami. Stowarzyszenia Krajowe, przy zachęcie i wsparciu MKCK oraz Międzynarodowej Federacji, wraz z władzami państwowym biorą udział w upowszechnianiu i wdrażaniu międzynarodowego prawa humanitarne poprzez edukację i szkolenia dostosowane do potrzeb konkretnych odbiorców.

W różny sposób staramy się zmieniać nastroje społeczne oraz zmniejszać izolację i zaniedbanie potrzebujących.

- Dla osób marginalizowanych i napiętnowanych, staramy się zapewnić przestrzeń, gdzie mogą poczuć się bezpiecznie i brać czynny udział w kształtowaniu swojej społeczności.
- Pomagamy potrzebującym rozwijać się oraz pielęgnować uzyskaną samodzielność i dobrobyt.
- Pielęgnowujemy to, co ułatwia potrzebującym odnaleźć swoje miejsce w społeczeństwie.
- Zabiegamy o szerszy dostęp do wszystkich świadczeń publicznych dla wszystkich potrzebujących.

Oczekiwane skutki strategicznego celu 3:

- ✓ Większe poparcie społeczne dla podstawowych zasad oraz mniejsza nietolerancja, stygmatyzacja i dyskryminacja.
- ✓ Mniejsza przestępczość i bardziej pokojowe rozwiązywanie sporów wynikających z podziałów społecznych.
- ✓ Pełniejsza integracja w społecznościach osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

3. JAK PRACUJEMY

Działanie wdrażające 1:

Budowanie silnych Stowarzyszeń Krajowych Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

Trzonem silnego Stowarzyszenia jest krajowa sieć lokalnie zorganizowanych oddziałów lub jednostek wraz z ich członkami i wolontariuszami, którzy zgodzili się stosować do Podstawowych Zasad i Statutu Stowarzyszenia. Wskazując dodatkowe kryterium uczestnictwa (np. płacenie składki członkowskiej) Stowarzyszenie musi szanować zasadę bezstronności i pozostać otwarte na wszystkich. Członkowie mają zarówno możliwość zostać wybranymi lub też wybierać innych do zarządzania i bycia odpowiedzialnym za dane Stowarzyszenie.

Stowarzyszenia rekrutują swoich członków, wolontariuszy i pracowników z różnorodnych środowisk będących odzwierciedleniem społeczności, w których działają. Poprzez kierowanie i zarządzanie, członkowie, wolontariusze i pracownicy mają możliwość uczestniczenia w stosownych procesach decyzyjnych.

Kluczową inwestycją na dziś i na przyszłość jest skupienie uwagi na młodych ludziach. W sytuacjach zagrożeń, biorąc pod uwagę szczególne potrzeby związane z wiekiem i płcią, należy zapewnić im ochronę i bezpieczeństwo.

Podczas pełnienia przez nich różnorodnych ról jako współpracowników - przy uznaniu ich zdolności jako innowatorów, międzykulturowych ambasadorów i koordynatorów wśród rówieśników - kształcimy ich oraz dajemy możliwość większej aktywności. Aby tego dokonać wykorzystujemy zarówno nieformalne sposoby i szkolenia oraz pomagamy w rozwijaniu już nabytych umiejętności. Pracując w duchu wzajemnego szacunku ze starszym pokoleniem, młodzi ludzie wnoszą bardzo potrzebne

umiejętności. Jest to niezbędne, aby umożliwić międzypokoleniową wymianę doświadczeń, która jest konieczna zarówno dla rozwoju jak i trwałości społeczeństwa.

Podstawą budowania społeczności jest wolontariat. Promuje on zaufanie i wzajemność, zachęca do bycia odpowiedzialnym obywatelem i uczy obowiązków związanych z zaangażowaniem demokratycznym. Wolontariuszami w Stowarzyszeniach są osoby oddane Podstawowym Zasadom i których motywacją jest chęć służenia potrzebującym, bez oczekiwania korzyści materialnej czy finansowej. Ofiarowują swój czas i zdolności regularnie lub od czasu do czasu świadcząc usługi, mobilizując zasoby oraz pełniąc funkcje administracyjne, kierownicze i doradcze na rzecz tworzenia bardziej humanitarnego i pokojowego świata.

Oczekiwane wyniki działania wdrażającego 1:

- ✓ Rozwinięty potencjał Stowarzyszeń Krajowych na poziomie krajowym oraz międzynarodowym.
- ✓ Silniejszy etos pracy wolontariackiej i zwiększone zaangażowanie młodzieży w sprawy Stowarzyszeń Krajowych i społeczeństwa.
- ✓ Szerszy zakres usług Stowarzyszeń Krajowych na rzecz najbardziej potrzebujących.

Działanie wdrażające 2:

Prowadzenie dyplomacji humanitarnej, aby zapobiegać i łagodzić ludzkie nieszczęścia w globalnej rzeczywistości

Stowarzyszenia tworzą i umacniają relacje z władzami publicznymi poprzez stałe aktualizowanie zmian prawnych dotyczących ich statusu jako pomocników.

Partnerstwo obejmuje:

- zaangażowanie Stowarzyszeń Krajowych we wdrażaniu rządowych zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego oraz rezolucji Międzynarodowej Konferencji Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca; współpracę w zakresie podobnych zadań takich jak opieka socjalna, zarządzanie kryzysowe, oraz poszukiwania i łączenie rodzin,
- uprawnienia Stowarzyszeń Krajowych do dialogu z władzami publicznymi na różnych szczeblach i w zakresie ich kompetencji; konsultacje w sprawach humanitarnych, udział oraz przygotowania do krajowych i międzynarodowych klęsk i katastrof, oraz w sprawie zdrowia publicznego, społecznego itp.,
- stworzenie przez władze publiczne sprzyjającego środowiska, odpowiednich przepisów prawnych i użycia znaku czerwonego krzyża tak, aby usprawnić funkcjonowanie Stowarzyszeń Krajowych,
- upoważnienie Stowarzyszenia Krajowego do wspierania służb medycznych sił zbrojnych i zatrudniania personelu Stowarzyszenia w ramach tych działań, zgodnie z I Konwencją Genewską z 1949 roku.

W ramach pełnienia roli pomocniczej, Stowarzyszenia mają obowiązek rozpatrzyć każdą prośbę władz publicznych dotyczącą prowadzenia działań humanitarnych. Rządowi nie wolno ingerować w funkcjonowanie Stowarzyszenia oraz jego sposób działania. Ponadto, rządy nie powinny zgłaszać zapotrzebowania na działania niezgodne z Podstawowymi Zasadami i Statutem Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca. Stowarzyszenia mają obowiązek odmówić takim prośbom i wymagać poszanowania tej decyzji przez władze publiczne.

Oczekiwane wyniki działania wdrażającego 2:

- ✓ Szerszy dostęp do osób w potrzebie i szybsze reagowanie na sytuacje wywołujące zagrożenia.
- ✓ Wzmocnione wsparcie publiczne, rządowe i partnerskie oraz szerszy dostęp do środków pomocowych.
- ✓ Lepsze rozpoznanie perspektyw społeczności w międzynarodowym humanitarnym systemie rozwoju oraz silniejsza współpraca w tym zakresie.

Działanie wdrażające 3:

Efektywne funkcjonowanie Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń CK i CP

Stowarzyszenia Krajowe chętnie współpracują z partnerami Ruchu, tworząc długoterminowe partnerstwa oparte na wspólnych planach strategicznych. Partnerstwa te tworzone są przez same Stowarzyszenia i opierają swoją pracę na określonych zasadach dobrego partnerstwa. Są to m.in. wspólny sposób dokonywania analizy potrzeb oraz wyznaczania celów, określania strategii działań, a także grup docelowych, wyznaczanie podziału pracy wśród partnerów, uzgadnianie wykorzystywanych zasobów, monitorowanie wydajności oraz skuteczności, oraz wspólny głos i przejrzyste ramy. Partnerzy Stowarzyszeń dostosowują się do ich procedur dzięki temu promując ich rozwój oraz wzmacniając efektywność i wyniki współpracy.

W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych zagrożeń, Stowarzyszenie może zwrócić się o zawarcie porozumień operacyjnych dla pozyskania dodatkowych środków. Umożliwia to zwiększenie wkładu Międzynarodowej Federacji w rozwiązywanie poszczególnych problemów. Treść porozumień jest dostosowywana do potrzeb danej sytuacji i do zasobów, którymi dysponują konkretne Stowarzyszenia oraz współpracujący sojusznicy z Międzynarodowego Ruchu lub spoza niego. Porozumienia międzynarodowe są zawierane na poziomie międzynarodowym i zazwyczaj koordynowane przez Sekretariat Federacji, aby ułatwić ustanowienie standardów i norm dotyczących konkretnych tematów, reprezentować wspólne stanowisko, apelować o zobowiązania w skali globalnej i mobilizować zasoby na rzecz konkretnej sprawy. Stowarzyszenia mogą poprosić Sekretariat Federacji o pomoc w zarządzaniu partnerstwami i porozumieniami tam, gdzie istnieje taka potrzeba.

W skali globalnej to Sekretariat reprezentuje Międzynarodową Federację, chroniąc i promując jej tożsamość oraz służąc interesom Stowarzyszeń Krajowych. Sekretariat obsługuje i łączy Stowarzyszenia w ramach świadczeń członkowskich. Wsparcie jest udzielane w granicach dostępnych środków, które pochodzą ze składek statutowych wpłacanych przez Stowarzyszenia oraz z innych źródeł.

Sekretariat wspiera Stowarzyszenia w zakresie kierowania i rozwoju, koordynuje i kieruje międzynarodowymi akcjami humanitarnymi, na życzenie ułatwia zawieranie i realizowanie porozumień i partnerstw oraz prowadzi dyplomację humanitarną, apelując o międzynarodowe poparcie na rzecz Stowarzyszeń. Jako katalizator zmian i odnowy Sekretariat podtrzymuje pamięć instytucjonalną Międzynarodowej Federacji, zachęca do systematycznego planowania i monitorowania wyników działań, promuje standardy, normy, a także wspólne ramy strategiczne.

Sekretariat jest tak zorganizowany, aby wykonywać zadania skutecznie, bezstronnie, profesjonalnie i w sposób umożliwiający rozliczanie. Jest to możliwe dzięki zdecentralizowanej strukturze, pozwalającej na umieszczanie zasobów i kompetencji tam, gdzie najskuteczniej wesprą dane Stowarzyszenie. Z siedziby w Genewie nadawany jest zdecydowany kierunek strategiczny i sprawowany nadzór, aby nasze globalne strategie operacyjne były spójne, a także stwarzały solidną i przewidywalną podstawę dla zbiorowej pracy Międzynarodowej Federacji.

Zarządzanie, na wszystkich szczeblach Międzynarodowej Federacji, jest prowadzone przez członków wybierających kierownictwo. Stowarzyszenia Krajowe działają zgodnie z własnymi statutami, ale uznają też wspólne federacyjne standardy dobrego zarządzania.

Powołując statutowe organy kierownicze na poszczególnych szczeblach Międzynarodowej Federacji, mianujemy, przy zachowaniu równowagi między ciągłością a odnową, osoby posiadające wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie. Zapewniamy również reprezentatywność odzwierciedlającą różnorodność ludzi tworzących nasze szeregi oraz równowagę pod względem wieku i płci.

Stowarzyszenia Krajowe rozliczają się wobec własnych beneficjentów, członków, wolontariuszy i innych partnerów.

Nasze zasady rozliczalności obejmują: zobowiązania dotyczące jasnego ustalania standardów w monitorowaniu i sprawozdawczości, rzetelne dzielenie się informacjami, efektywne użytkowanie zasobów oraz sposoby wyciągania wniosków i odpowiadania na obawy i skargi.

Mierzymy postępy w kilku wymiarach: “zgodność” określa, **czy funkcjonujemy właściwie**, tj. w jakim stopniu stosujemy się do naszych ustalonych zasad i wartości, kodeksów postępowania; “zakres” wykazuje, **jak dużo robimy**, tj. do jakiego stopnia zaspokajamy zdefiniowane potrzeby i walczymy z zagrożeniami na określonych obszarach geograficznych, w poszczególnych grupach ludności i społecznościach; “jakość” ocenia, **jak dobrze funkcjonujemy**, tj. do jakiego stopnia nasze usługi dostosowane są do odpowiednio ustalonych standardów i norm; “skuteczność” mierzy, **jak wykorzystujemy zasoby**, tj. do jakiego stopnia nasze usługi umożliwiają jak najlepsze wykorzystanie wkładu ludzkiego, finansowego i materialnego, którym dysponujemy; “wpływ” ukazuje, **jak wielką różnicę wprowadzamy**, tj. jak rozległe i trwałe są zmiany, zachodzące w społecznościach, w których działamy.

Każde Stowarzyszenie wyznacza własne wskaźniki oceny jakości poszczególnych usług, przy użyciu wspólnych narzędzi i metod gromadzenia danych, porównując je ze wskaźnikiem bazowym z początku 2010 r. Harmonijne podejście do oceny osiągnięć pozwala Federacji na przekazywanie i konsolidowanie rezultatów przez Stowarzyszenia. Umożliwia nam to dalszą naukę i planowanie kolejnych zbiorowych osiągnięć, oraz pozyskanie zaufania wszystkich interesariuszy i nadawanie dynamiki naszej humanitarnej dyplomacji.

Oczekiwane wyniki działania wdrażającego 3:

- ✓ Wzmocnione mechanizmy współpracy, koordynacji i wsparcia, aby osiągnąć cele strategiczne.
- ✓ Udoskonalone metody planowania, zarządzania wynikami i rozliczalności działań Międzynarodowej Federacji.
- ✓ Zwiększony udział Międzynarodowej Federacji w celu zaspokajania potrzeb ludzi żyjących w szczególnie trudnych warunkach na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym.